

Αρχείο
21

ΓΝΩΜΗ

Η πολιτική διαχείριση της οικονομίας

Του Τ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ διαχείριση της οικονομίας έχει βυθιστεί σε έναν λαβύρινθο πολλαπλών αβεβαιοτήτων, ακρίβειας, μοντέλων, μεταρρυθμίσεων που δεν οδήγησαν πουθενά, απογραφών που παγίδευσαν κυβέρνηση και κοινωνία, θεσμικών ανατροπών που στρέφουν τη χώρα από τον 21ο αι. πίσω στα πελατε-

ακά συστήματα του 20ού αιώνα. Τα μεγάλα προβλήματα όμως βρίσκονται έξω από τα πεδία στα οποία κινείται η πολιτική διαχείριση.

Καθοριστικό πρόβλημα τόσο για την ανάπτυξη όσο και για τη δημοσιονομική ισορροπία, την ακρίβεια,

την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση αποτελεί ο εξαιρετικά αργός παραγωγικός μετασχηματισμός και η αδυναμία του παραγωγικού συστήματος της χώρας να ανταποκριθεί στις σύγχρονες μορφές διεθνούς ανταγωνισμού. Ο αγροτικός τομέας, που για τη χώρα μας αποτελεί δυνάμει μια σημαντική πηγή αναπτυξιακού δυναμισμού, βρίσκεται αντιμετώπιος με μια θεαματική πολιτική αδράνεια, σε μια φάση που οι γοργές και επικίνδυνες εξελίξεις στον ευρωπαϊκό και στον διεθνή χώρο πιέζουν για πολιτικές αποφάσεις. Το κενό αυτό θα καθορίσει την τύχη χιλιάδων αγροτικών οικογενειών την επόμενη δεκαετία. Η μεταποίηση μένει όλο και πιο πίσω σε όρους ανανέωσής της με νέες σημαντικές επιχειρήσεις, με νέα προϊόντα ή με στοιχεία ποιότητας, καινοτομίας και τεχνολογικής αναβάθμισης. Αντί να επιδώσει να διαχειριστεί τις μεγάλες αλλαγές που απαιτούν τα νέα δεδομένα, αναζητεί

έναν πολιτικό προστατευτισμό που θα μειώσει την πίεση για αλλαγές. Η εκπαίδευση για τα παιδιά του 21ου αιώνα πραγματοποιείται με πρότυπα που οδηγούν όλο και περισσότερους πτυχιούχους στις τάξεις των μακροχρόνια ανέργων. Μια Ελλάδα που αναζητεί πρότυπα αλλού θα ήταν χρήσιμο να γνωρίζει ότι η Ν. Κορέα χρησιμοποιεί τα έσοδα του δικού της ΟΠΑΠ όχι για γήπεδα Β' κατηγορίας αλλά για να χρηματοδοτήσει την έρευνα και την καινοτομία.

Χωρίς ισχυρό παραγωγικό μετασχηματισμό, με μια τεράστια παραοικονομία, με πληθωρισμό μικρομεσαίων χωρίς ισχυρή ανταγωνιστική βάση, η αναπτυξιακή προοπτική της χώρας παραμένει εγκλωβισμένη στις μίζερες «κρατικογενείς» και «κατασκευαστικογενείς» δραστηριότητες που από μόνες τους δεν φαίνονται ικανές να αναστρέψουν την υψηλή ανεργία ή τις μειωμένες προσδοκίες εργαζομένων, αγροτών, επαγγελματιών και επιχειρήσεων. Οι εξελίξεις αυτές δεν είναι αναγκαίο να είναι έτσι.

Από το 1980 ως το 1993 η πολιτική διαχείριση της οικονομίας συνδέθηκε με καταστροφικούς εκλογικούς κύκλους, που προεκλογικά συντελούσαν ώστε την πρώτη τριετία μετά τις εκλογές να εκλείπει η ελπίδα για κάθε βελτίωση. Από το 2004 βιώνουμε μια καινοτομική εκδοχή των εκλογικών κύκλων. Οι προεκλογικοί κύκλοι αντικαταστάθηκαν

από μετεκλογικούς κύκλους που λειτουργούν αναδρομικά. Το νέο εργαλείο είναι η χρονική αντιμετάθεση στατιστικών εκδοχών της πραγματικότητας. Η ακύρωση των ελπίδων όμως για έναν ολόκληρο κόσμο είναι ίδια.

Στο πολιτικό σύστημα αρέσκονται να τονίζουν ότι πολιτική είναι η «τέχνη του εφικτού» – τόσα μπορούμε, τόσα κάνουμε. Και κριτήριο του εφικτού ορίστηκαν πλέον οι δημοσκοπήσεις. Το «εφικτό» όμως δεν είναι ανεξάρτητο από την πολιτική πράξη την ίδια. Και πολιτική πράξη είναι κυρίως να δημιουργείς συνεχώς συνθήκες ώστε να κάνεις εφικτά για την κοινωνία στοιχεία που θεωρούνταν πριν ανέφικτα. Σήμερα όμως βιώνουμε μια αντίστροφη πραγματικότητα, όπου η πολιτική όχι μόνο αποτυγχάνει να υλοποιήσει το εφικτό αλλά λειτουργεί με τρόπους που έχουν ως συνέπεια ακόμη και το εφικτό να απομακρύνεται και να γίνεται ανέφικτο.

Με όλα αυτά ο μέσος πολίτης αντιλαμβάνεται ότι το μεγαλύτερο έλλειμμα της χώρας δεν είναι ούτε το δημοσιονομικό ούτε η ακρίβεια ούτε η ανεργία ή η εκπαίδευση. Είναι το έλλειμμα μιας συνολικής πολιτικής διαχείρισης που θα στοχεύει στη βελτίωση της ζωής των πολιτών στο ορατό μέλλον. Είναι ότι ο τρόπος διακυβέρνησης, αντί μέσα από τη διαχείριση του σήμερα να μάχεται για καλύτερες προοπτικές αύριο, απαξιώνει το μέ-

λλον προκειμένου να δώσει μια ψευδεπίγραφη βελτιωμένη εικόνα σήμερα. Μετατοπίζει συνεχώς για το αύριο την ανικανότητά του για αποτελεσματικές απαντήσεις σε μια σειρά κοινωνικά αιτήματα σήμερα. Στην ουσία, χρησιμοποιεί το μέλλον ως τη «χωματερή» των σημερινών προσδοκιών της κοινωνίας.

Τα παραπάνω σημαίνουν ότι το μεγάλο ζητούμενο που θα

δώσει ένα καλύτερο μέλλον στη χώρα και στον μέσο πολίτη δεν είναι οι μεγαλοστομίες για πραγματική σύγκλιση στην οικονομία, για μετατροπή της Ελλάδας σε Ιρλανδία, Σκανδιναβία ή άλλα μεγαλεπήβολα. Δεν είναι ούτε οι επαναληπτικές αναφορές στην ευαίσθητη – για την κοινωνία – έννοια της «αλήθειας». Αλλωστε, δεν υπάρχει χειρότερο ψέμα από το να μεταχειρίζεται κανείς μια αλήθεια για να δικαιολογήσει την επιδείνωση και τη διαστρέβλωση της πραγματικότητας που με τον τρόπο αυτόν δημιουργεί. Το μεγάλο ζητούμενο είναι ο κοινός παρονομαστής όλων αυτών των προβλημάτων, που αποτυπώνεται στο χάσμα της «πολιτικής σύγκλισης» του ελληνικού τρόπου διακυβέρνησης προς τα προηγμένα ευρωπαϊκά συστήματα διακυβέρνησης. «Πολιτική σύγκλιση» κάθε άλλο παρά σύγκλιση ή εξομοίωση αξιών, στόχων ή εργαλείων σημαίνει. Σημαίνει όμως σύγκλιση της ικανότητας του πολιτικού μας συστήματος και κυρίως της διακυβέρνησης να πραγματώνει στόχους για τους οποίους η ίδια έχει δεσμευθεί απέναντι στο κοινωνικό σύνολο και τους οποίους οι πραγματικές δυνατότητες της κοινωνίας κάνουν εφικτούς. Πολιτική συζήτηση για οικονομική και κοινωνική σύγκλιση δεν μπορεί να διεξαχθεί σοβαρά αν δεν τεθεί παράλληλα το θέμα της πολιτικής σύγκλισης, που αποτελεί βασική προϋπόθεση για την άσκηση αποτελεσματικής πολιτικής στο σημερινό ευρωπαϊκό περιβάλλον.

■

Μια Ελλάδα που αναζητεί
πρότυπα αλλού
θα ήταν χρήσιμο να γνωρίζει
ότι η Ν. Κορέα
χρησιμοποιεί τα έσοδα
του δικού της ΟΠΑΠ
όχι για γήπεδα Β' κατηγορίας
αλλά για να χρηματοδοτήσει
την έρευνα και την καινοτομία